Αγώνες στη σκιά της πολιτικής κρίσης

Μόλις ολοκληρωθούν οι Ολυμπιακοί στο Ρίο, η πρόεδρος της χώρας Ντίλμα Ρουσέφ παραπέμπεται σε δίκη

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΕΙΡΗΝΗ ΨΥΧΑΡΗ**

Με 59 ψήφους υπέρ και 21 κατά, η Γερουσία της Βραζιλίας παρέπεμψε σε δίκη για παραποίηση δημοσιονομικών στοιχείων την πρόεδρο **Ντίλμα Ρουσέφ**, τη στιγμή που ολόκληρος ο κόσμος έχει στραμμένο το βλέμμα στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Ρίο. Με τη χώρα να βιώνει τη χειρότερη οικονομική κρίση από τις αρχές του 1900, ο κοινωνικός και πολιτικός αναβρασμός απειλεί να εξαφανίσει κάθε πιθανότητα μιας θετικής «ολυμπιακής κληρονομιάς». Τι πήγε λάθος στη Βραζιλία από το 2009, όταν ο δημοφιλής πρώην πρόεδρος **Λουίς Ινάσιο «Λούλα» ντα Σίλβα** ανακοίνωνε την ανακάλυψη τεράστιων πετρελαϊκών αποθεμάτων και το Ρίο πανηγυρικά αποδεχόταν την κορυφαία αθλητική διοργάνωση στον κόσμο;

«Οι Ολυμπιακοί υποτίθεται ότι θα ήταν η βιτρίνα της "νέας Βραζιλίας". Οταν η χώρα επιλέχθηκε για τη διοργάνωση των Αγώνων, απολάμβανε ένα σημαντικό διεθνές κύρος εξαιτίας της ακμάζουσας οικονομίας της και της συνολικής της επιτυχίας στη μείωση της φτώχειας και της ανισότητας. Δύο ήταν τα γεγονότα που επηρέασαν το status quo στα μέσα της δεκαετίας του 2000: η ανακάλυψη μεγάλων αποθεμάτων πετρελαίου και η διεθνής οικονομική κρίση του 2008, που επανανομιμοποίησε τις κρατικές παρεμβάσεις στην οικονομία, οδηγώντας σε μια κολοσσιαία δημοσιονομική διεύρυνση με κατάληξη τη χειρότερη ύφεση μετά το 1901. Η υπόθεση Petrobras, ένα δισεκατομμυρίων δολαρίων σκάνδαλο διαφθοράς, προκάλεσε την κατρακύλα της δημοτικότητας της Ρουσέφ σε μονοψήφια ποσοστά και την κατάρρευση του συνασπισμού της» εξηγεί μιλώντας στο «Βήμα» ο **Μάρκους Αντρέ Μέλο**, καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Ομοσπονδιακό Πανεπιστήμιο του Περναμπούκο στη Βραζιλία.

Η ίδια η Ρουσέφ δεν κατηγορείται για διαφθορά, αλλά για την απόκρυψη στοιχείων σχετικά με το έλλειμμα του προϋπολογισμού, με στόχο την επανεκλογή της το 2014. Η δίκη της, που θα αρχίσει λίγο μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων και θα διαρκέσει πέντε ημέρες, θα διεξαχθεί ενώπιον της Γερουσίας. Σε περίπτωση οριστικής καθαίρεσης της προέδρου, ο όχι και τόσο δημοφιλής **Μισέλ Τέμερ** θα κληθεί να ολοκληρώσει τη θητεία της, η οποία λήγει το 2018. Αυτό θα σημάνει και το οριστικό τέλος της διακυβέρνησης του κεντροαριστερού Κόμματος των Εργατών που πριν από τη διαδικασία αποπομπής της Ρουσέφ βρισκόταν στην εξουσία από το 2002. *«Η κρίση στη Βραζιλία επηρεάζει και τη διάθεση της κοινής γνώμης, μέρος της οποίας είναι δυσαρεστημένη με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων»* μας λέει ο **Φαμπρίσιο Φιάλιο**, πολιτικός επιστήμονας και ειδικός στην πολιτική συμμετοχή στη Βραζιλία, στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια στο Λος Αντζελες.

«Αρκετοί πολίτες αντιτίθενται στον υπηρεσιακό πρόεδρο, τον οποίο θεωρούν έναν από τους βασικούς υπαιτίους της κρίσης και πρωτεργάτη σε αυτό που αποκαλείται "κοινοβουλευτικό πραξικόπημα". Προσπάθησαν να διαδηλώσουν εναντίον του τις πρώτες ημέρες των Αγώνων αλλά απομακρύνθηκαν με τη βία από τα στάδια. Και αυτό εκτιμώ ότι είναι ένα αρνητικό σημάδι για το πώς ο Τέμερ αντιμετωπίζει τις αντίθετες απόψεις. Ενα ακόμη παράδειγμα είναι ότι επειδή ανέμενε τις αποδοκιμασίες στην τελετή έναρξης, περιόρισε όσο μπορούσε τη διάρκεια της εμφάνισής του. Η επιτυχημένη τελετή έναρξης έχει αλλάξει τη γνώμη αρκετών σχετικά με τους Ολυμπιακούς, αλλά γενικότερα οι πολίτες αισθάνονται ότι δαπανήθηκαν πολλά χρήματα που δεν υπήρχαν για υποδομές, οι οποίες δεν τελείωσαν στην ώρα τους, παρότι έγιναν και απευθείας αναθέσεις χωρίς διαγωνισμό. Μέχρι στιγμής η "ολυμπιακή κληρονομιά" των Αγώνων δεν δείχνει να έχει θετική έκβαση» κατέληξε ο κ. Φιάλιο.

Διαδήλωση κατά της Ντίλμα Ρουσέφ στο Σάο Πάολο. Ανάλογες διαδηλώσεις πραγματοποιούν και οι υποστηρικτές της προέδρου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EPA/SEBASTIAO MOREIRA

ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΜΑΤΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ CITY UNIVERSITY ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

«Οι φτωχοί δεν συμμετέχουν στο πάρτι»

Η Καρολίνα Μάτος

«Οι φτωχοί κάτοικοι της Βραζιλίας αισθάνονται ότι γίνεται ένα πάρτι στο οποίο δεν μπορούν να συμμετέχουν» λέει στο «Βήμα» η **Καρολίνα Μάτος**, δημοσιογράφος και λέκτορας Κοινωνιολογίας στο City University του Λονδίνου.

■ ***Επισκιάζει η συνεχιζόμενη κρίση στη Βραζιλία τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων;***

«Οι Ολυμπιακοί διεξάγονται σε μια καθόλου τυπική περίοδο για τη σύγχρονη ιστορία της Βραζιλίας. Λαμβάνουν χώρα παράλληλα με μια πολιτική κρίση και στην πραγματικότητα αποτελούν το θέατρο στο οποίο συντελείται ο πολιτικός αγώνας. Αυτό έγινε εμφανές με μια σειρά διαδηλώσεων την ημέρα της τελετής έναρξης των Ολυμπιακών, κατά του μεταβατικού προέδρου Μισέλ Τέμερ, κατά της διαδικασίας αποπομπής της Ντίλμα Ρουσέφ – η οποία χαρακτηρίζεται από πολλούς ως "πραξικόπημα" – αλλά και εξαιτίας της συνειδητοποίησης ότι οι Αγώνες διεξάγονται σε μια περίοδο κατά την οποία η χώρα βιώνει τη χειρότερη πολιτική κρίση της μετά τη δικτατορία και μια οικονομική ύφεση που μετράει ήδη τρία χρόνια. Αποτελούν επίσης το θέατρο στο οποίο ο Τέμερ θα προσπαθήσει να νομιμοποιήσει την προεδρία του, μέσω της επαφής του με τους παγκόσμιους ηγέτες.

Πρόσφατα η Γερουσία ψήφισε υπέρ της παραπομπής σε δίκη της Ρουσέφ. Πρόκειται για μια αμφιλεγόμενη διαδικασία, καθώς το Σύνταγμα ορίζει ότι ένας πρόεδρος μπορεί να αποπεμφθεί μόνο για διαφθορά, κάτι για το οποίο δεν κατηγορείται η Ρουσέφ – παρότι οι αντίπαλοί της υποστηρίζουν ότι η απόκρυψη δημοσιονομικών στοιχείων συνιστά τέτοιο έγκλημα. Η διαδικασία αποπομπής κινείται από έναν από τους πλέον διεφθαρμένους πολιτικούς στη χώρα, τον Εντουάρντο Κούνια, πρόεδρο της Κάτω Βουλής. Επίσης 35 γερουσιαστές κατηγορούνται για διαφθορά και τουλάχιστον 200 βουλευτές της Κάτω Βουλής. Πολλά ηγετικά στελέχη των κομμάτων PSDB και PMDB, που τώρα βρίσκονται στην εξουσία, έχουν κατηγορηθεί για ανάμειξη στο σκάνδαλο Petrobras».

■ ***Καθιστούν οι Αγώνες πιο εμφανείς τις κοινωνικο-οικονομικές διαφορές μεταξύ των Βραζιλιάνων;***

«Οπως συμβαίνει με όλους τους Ολυμπιακούς Αγώνες, έτσι και της Βραζιλίας έχουν τα θετικά και τα αρνητικά τους. Πρόσφατες δημοσκοπήσεις αποκαλύπτουν ότι σχεδόν οι μισοί Βραζιλιάνοι δεν επιθυμούσαν τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Η πολιτεία του Ρίο βρίσκεται σε άσχημη οικονομική κατάσταση, η δημόσια υγεία και η παιδεία επίσης είναι σε κακή κατάσταση. Οπως συνέβη και με το Παγκόσμιο Κύπελλο, υπήρχαν φόβοι ότι τα στάδια και οι υποδομές δεν θα ήταν έτοιμα στην ώρα τους. Ωστόσο, αυτή τη φορά η διάθεση ήταν χειρότερη εξαιτίας της δεδομένης κατάστασης στη Βραζιλία, αλλά του φόβου για τον ιό Ζίκα, στον οποίο όπως φαίνεται δόθηκε μεγαλύτερη σημασία από όσο έπρεπε.

Η επίσημη ρητορική είναι ότι οι Ολυμπιακοί ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη και τις προοπτικές της πόλης που τους φιλοξενούν. Αυτό είναι αλήθεια ως έναν βαθμό, αλλά η πραγματικότητα είναι ότι τα οφέλη είναι περιορισμένα. Πολλοί υποστηρίζουν ότι ωφελούνται κυρίως οι πλούσιοι και στην περίπτωση της Βραζιλίας αυτό αφορά τις κατασκευαστικές και κτηματομεσιτικές εταιρείες και τις ιδιωτικές εταιρείες παροχής ασφάλειας. Υπήρξαν αναφορές για εκτοπισμό οικογενειών και κατεδάφιση σπιτιών ώστε να γίνει χώρος για την κατασκευή σταδίων και πολλοί φτωχοί κάτοικοι αισθάνονται ότι γίνεται ένα πάρτι στο οποίο δεν μπορούν να συμμετέχουν. Παρότι έχουν γίνει έργα υποδομής, μένει να δούμε αν θα χρησιμοποιηθούν προς όφελος του ευρύτερου πληθυσμού αλλά και πώς η κληρονομιά των Ολυμπιακών μπορεί να επηρεάσει στο μέλλον τη Βραζιλία. Δεδομένης της πολιτικής και οικονομικής κρίσης που δεν πρόκειται να τελειώσει μέσα στους επόμενους μήνες αλλά και της διαδικασίας αποπομπής της Ρουσέφ, η οποία θα κλιμακώσει τις κοινωνικές εντάσεις, το όφελος των Ολυμπιακών για τη χώρα αναμένεται περιορισμένο».